

**UCHWAŁA NR 62/VIII/25
RADY GMINY ZAMBRÓW**

z dnia 27 marca 2025 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Zambrów na lata 2016-2025**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i poz. 1572), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 oraz z 2022 r. poz. 2600) Rada Gminy Zambrów uchwała, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr 94/XIII/15 Rady Gminy Zambrów z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zambrów na lata 2016-2025, zmienionej uchwałą Nr 164/XXIV/16 z dnia 21 grudnia 2016 r., uchwałą Nr 240/XXXIV/17 z dnia 19 grudnia 2017 r., uchwałą Nr 89/III/18 z dnia 28 grudnia 2018 r., uchwałą Nr 169/XI/20 z dnia 11 lutego 2020 r., uchwałą Nr 170/XI/20 z dnia 11 lutego 2020 r., uchwałą Nr 205/XVI/20 z dnia 22 grudnia 2020 r., uchwałą Nr 278/XXVI/21 z dnia 21 grudnia 2021 r. i uchwałą Nr 311/XXXI/22 z dnia 30 maja 2022 r., załącznik Nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zambrów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jolanta Wielgat

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2025 ROK

Rozdział 1. Wprowadzenie

Zjawiskami, które powodują współcześnie najpoważniejsze problemy społeczne są m.in. alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, nikotynizm (np. wyroby tytoniowe i powiązane, e-papierosy), uzależnienia szeroko rozumiane, w tym coraz częściej także behawioralne. Szkody przez nie wyrządzane są zauważalne we wszystkich sferach życia człowieka, mają one istotny wpływ zarówno na jego poczucie bezpieczeństwa, jak i na ogólny stan zdrowia, relacje międzyludzkie i rodzinne, ale też bezpośrednio wpływają na pełnienie przez niego określonej roli społecznej oraz na możliwość zatrudnienia go na coraz bardziej wymagającym rynku pracy.

Przyczyn popadania w alkoholizm jest wiele. Najczęściej wymienia się: utratę zatrudnienia, uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych.

Narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów, czy też poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie w wielu przypadkach ma swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach, a jej ofiarami są zazwyczaj osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Uzależnienia behawioralne i zachowania ryzykowne są ze sobą powiązane (np. uzależnienia od alkoholu, narkotyków, papierosów, Internetu), mają podobny przebieg, czynniki ryzyka, czynniki chroniące. Wśród uzależnień wymienia się „uzależnienia behawioralne”. To forma zaburzeń/nałogów wiąże się z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych. Do tzw. „uzależnień behawioralnych” należą również zachowania przystosowawcze wykonywane kompulsywnie i niosące negatywne konsekwencje dla jednostki i jej otoczenia, jak np. robienie zakupów - zakupoholizm, uprawianie ćwiczeń fizycznych, uzależnienie do Internetu/komputera/telefonu, pracoholizm, uzależnienie od seksu/pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, kompulsywne objadanie się. (Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015*).

Do grupy tych zaburzeń zalicza się jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, jednak nieformalnie wymieniane są tu zachowania stanowiące przejaw patologii ze względu na intensywność ich podejmowania i na konsekwencje, jakie ponosi jednostka, ale nie sam fakt angażowanie się w nie. Uzależnienie od hazardu jest przewlekłym i niewyleczalnym schorzeniem, stąd też powrót osoby uzależnionej od hazardu do bezpiecznego grania jest niemożliwy nawet po stosunkowo długiej przerwie abstynencji w graniu. Uzależnienie to wymaga z tego powodu kompleksowego leczenia psychoterapeutycznego (psychoterapia indywidualna, rodzinna), a nawet włączenia psychiatrycznego leczenia farmakologicznego. Podobnie, jak w przypadku uzależnienia od alkoholu, tu również występuje mechanizm współuzależnienia rodziny jako skutek uzależnienia członka rodziny.

Rozpowszechnienie nowych technologii informacyjnych niemal we wszystkich dziedzinach aktywności człowieka wpływa na życie ludzi zarówno korzystnie (podnosi ich kompetencje, umiejętności), jak i negatywnie, bo stanowi źródło rozmaitych zagrożeń. Użytkowników cechuje różnorodność i różnaitość w postawach, zachowaniach, odporności psychicznej. Dla jednych komputer / Internet / telefon będą narzędziami wspaniałymi i możliwymi do racjonalnego wykorzystania w życiu, pracy, uczeniu się, uczestnictwie w kulturze, a dla innych będą przedmiotem uzależnień (Furmanek W., *Uzależnienie od komputera i Internetu, Dydaktyka Informatyki 9, 2014*). Niestety, nieprawidłowe (tzn. nadużywanie) korzystanie z Internetu / komputera / telefonu staje się coraz powszechniejszym zagrożeniem, zwłaszcza wśród młodych ludzi (np. spędzanie coraz więcej czasu przed monitorem komputera / telefonu, granie w gry,

permanentne korzystanie z portali społecznościach mają negatywne konsekwencje dla ich rozwoju psychospołecznego, emocjonalnego, społecznego, zdrowia fizycznego). Narzędzia przyczyniają się także do powstawania uzależnień patologicznych (m.in. od treści pornograficznych). Często korzyści są znikome w porównaniu z potencjalnymi zagrożeniami wynikającymi z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania.

Kolejnym uzależnieniem behawioralnym jest kupowanie impulsywne polegające na podejmowaniu zachowania w sposób nagły i spontaniczny, na ogół pod wpływem bodźców zewnętrznych. Nie służy ono redukcji napięcia czy radzenia sobie z negatywnymi emocjami, ale jest spowodowane czynnikami wewnętrznymi i stanowi formę radzenia sobie z negatywnymi emocjami / stresem. Kupowanie o charakterze kompulsywnym staje się nawykowe i angażuje znacznie więcej zasobów poznawczych (myślenie, planowanie) i finansowych (kupowanie niepotrzebnych przedmiotów). Kompulsywność prowadzi do uzależnienia i podtrzymuje kupowanie. Zaburzenia te najczęściej pojawiają się u osób młodych, a charakteryzują się powracającą, nieodpartą potrzebą kupowania (poczuciem przymusu), utratą kontroli nad kupowaniem i kontynuowaniem tej czynności pomimo świadomości negatywnych jej konsekwencji (jak np. problemów w rodzinie, finansowych, prawnych wynikających z drobnych kradzieży w sklepach). W przypadku braku lub ograniczonej możliwości kupowania nasilają się negatywne emocje (np. niepokój), poczucie winy, stany depresyjne.

Pracoholizm to stan psychiczny charakteryzujący się przede wszystkim stałym, wewnętrznym przymusem (silną potrzebą) wykonywania pracy lub innych czynności z nią związanych, przymusem myślenia o pracy z towarzyszącym poczuciem dyskomfortu (złego samopoczucia) w sytuacjach, kiedy możliwość zajmowania się sprawami, które jej dotyczą, jest utrudniona (www.mp.pl). Jest to stan uzależnienia od wykonywanej pracy, powodujący zaburzenie równowagi między istotnymi elementami życia codziennego. O pracoholizmie można także mówić wówczas, kiedy związek jednostki z jej pracą stanowi poważną konkurencję dla innych ważnych związków, kiedy praca stała się źródłem większej satysfakcji niż życie rodzinne i inne dotychczasowe relacje i zamiłowania.

Działania, jakie można podjąć wobec osoby uzależnionej behawioralnie to interwencja, postępowanie psychologiczno-medyczne, postępowanie prawne oraz szeroko pojęta profilaktyka uzależnień.

Uzależnienia te wiążą się z licznymi szkodami zdrowia somatycznego, psychicznego, emocjonalnego, jak i z negatywnymi skutkami funkcjonowania społecznego. Podejmowana w tym zakresie profilaktyka w stosunku do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, ma za zadanie zapobiegać problemom lub minimalizować szkody związane z podjętymi zachowaniami ryzykownymi. Skuteczna profilaktyka będzie zmniejszać koszty związane z leczeniem nałogów, w tym też uzależnień behawioralnych, a tym samym zmniejszać wydatki publiczne związane z naprawianiem szkód społecznych powstałych w wyniku tych problemów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok, zwany dalej „*Programem*”, to dokument:

- wyznaczający cele i sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy Zambrów,
- określający priorytetowe kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki,
- wskazujący podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz określający źródła finansowania tych działań.

Zadania gminy, wynikające z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w szczególności obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom polityka społeczna Gminy Zambrów ukierunkowana jest w szczególności na budowanie sprawnego oraz zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, stąd założenia **Programu** stanowią kontynuację i rozwinięcie działań z lat ubiegłych oraz są integralną częścią *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zambrów na lata 2016-2025*. Został opracowany zgodnie z założeniami i opiera się m.in. na następujących aktach prawnych:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025,
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

Program określa priorytetowe kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ w/w ustawy. Podstawę do jego opracowania stanowiła także „*Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Zambrów*” opracowana w 2022 r. oraz Rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku. **Program** uwzględnia także określony w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021–2025 cel operacyjny nr 2 dotyczący profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. **Program** został opracowany zgodnie z założeniami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2022-2026, jak również na Raportach z anonimowych badań w formie elektronicznej online dotyczących: zagrożeń społecznych i problemów uzależnień w środowiskach uczniowskich oraz potrzeb związanych z izolacją społeczną i nauką zdalną wymuszonymi przez pandemię COVID’19 wśród społeczności szkolnej.

Działania profilaktyczne są głównym elementem **Programu**. Profilaktyka rozumiana jest jako podejmowanie działań skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami, które mają na celu zapobieganie zaburzeniom, chorobom lub innym niekorzystnym zjawiskom społecznym. Zaplanowane działania są poddawane ocenie i udoskonalane, po to, by ich realizacja przynosiła wymierne korzyści dla poszczególnych grup mieszkańców gminy Zambrów. Realizacja **Programu** będzie opierać się na następujących zasadach: partnerstwa, systemowości, realizmu, kontekstu innych uzależnień, dostępu do informacji, kontynuacji działań. Konstrukcja **Programu** odnosi się do trzech poziomów profilaktyki:

1. **uniwersalnej** – adresowana do całej niezdiagnozowanej populacji i jej podgrup (dzieci, młodzieży, dorosłych); jej celem jest dostarczenie każdemu wiedzy i umiejętności niezbędnych do zapobiegania problemom, przeciwdziałanie pierwszym zachowaniom ryzykownym lub opóźnienie inicjacji. Działania z tego zakresu są realizowane przede wszystkim przez specjalistów, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych, a obejmują swoim zasięgiem głównie dzieci i młodzież. Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – do całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz asertywności, kształtowaniem umiejętności dokonywania świadomych wyborów i radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych;

2. **selektywnej** – adresowana do grup zwiększonego ryzyka, które z uwagi na szczególne warunki życiowe, podlegają działaniu licznych czynników ryzyka i są bardziej zagrożone występowaniem problemów i zaburzeń (np. dzieci alkoholików, dzieci adoptowane, młodzież, która „wypadła” ze szkoły, bezdomni itp.). Profilaktyka selektywna jest dostosowana do specyficznych potrzeb danej grupy. Jej celem jest opóźnianie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych i tworzenie warunków umożliwiających wycofanie się z nich. Działania w tym zakresie prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych;

3. **wskazującej** – adresowana do jednostek z grup ryzyka, u których występują wczesne sygnały problemów i liczne niepokojące zachowania (np. częste wagary, okresowe upijanie się) i rozwinęły się już symptomy zaburzeń (w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych). Jej celem jest ograniczenie czasu trwania dysfunkcji, co wymaga indywidualnej diagnozy i polega na redukowaniu czynników ryzyka obecnych w samej jednostce i w jej środowisku (np. rodzinnym). Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego.

Rozdział 2.

Diagnoza problemu alkoholowego i narkotykowego na terenie Gminy Zambrów

Wśród problemów społecznych i społeczno-zdrowotnych współczesnego świata uzależnienia zajmują szczególne miejsce, gdyż leżą u podstaw wielu innych patologii społecznych, determinują rozwój bezrobocia, przestępczości, agresji, patologii życia rodzinnego. Od lat, jak pokazują badania, wzrasta liczba osób uzależnionych, w tym niestety również dzieci i młodzieży. Szczególnie w wieku dorastania młodzi ludzie podejmują wiele różnorodnych zachowań, są wówczas podatni na tzw. „nowinki” (np. zaczynają eksperymentować z używkami, tj. alkoholem, narkotykami, dopalaczami). Problemy dorosłych znacznie różnią się od problemów dzieci, dlatego potrzebne jest indywidualne podejście do uzależnienia. Powody sięgania po np. napoje alkoholowe, środki psychoaktywne każdy posiada inne, w zależności od kwalifikacji indywidualnego problemu. **Program** stanowi podstawę do prowadzenia wielu działań mających na celu rozwiązywanie problemów wynikających z zażywania oraz nadużywania substancji psychoaktywnych tj. alkoholu, narkotyków, dopalaczy. Podczas tworzenia **Programu** bardzo ważne jest odpowiednie rozpoznanie skali występującego problemu m.in. struktury spożycia substancji psychoaktywnych, dostępności do środków psychoaktywnych oraz szeroko rozumianych przekonań dotyczących uzależnień. Zebranie takich danych, informacji oraz ich podsumowanie i wyciągnięcie odpowiednich wniosków stworzy swoistą diagnozę problemową, łączącą dane statystyczne w zakresie uzależnienia z danymi subiektywnymi – opiniami ankietowanych dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Gminy Zambrów.

1. Statystyka

Gmina Zambrów, to gmina licząca 72 miejscowości, w tym 70 samorządów wiejskich (pod względem liczby sołectw to największa gmina w Polsce). Jest gminą o typowo rolniczym charakterze. W rolnictwie zatrudnionych jest przeważająca większość czynnych zawodowo mieszkańców. Na dzień 31.12.2024 r. Gmina Zambrów liczyła **ogółem 8 678** mieszkańców (spadek o 4 osoby w stosunku do 2023 r.), tj.:

- 4 237 kobiet,
- 4 441 mężczyzn,
- 649 dzieci w wieku od 0 do 7 lat,
- 478 dzieci w wieku od 8 lat do 12 lat,
- 531 dzieci w wieku od 13 lat do 18 roku życia,
- 7 020 osób w wieku produkcyjnym,
- 3 464 kobiety w wieku produkcyjnym (wiek od 18 do 60 roku życia)
- 3 556 mężczyzn w wieku produkcyjnym (wiek od 18 do 65 roku życia),
- 1 070 kobiety w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 roku życia),
- 597 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 roku życia).

Tabela nr 1. Bezrobocie wśród mieszkańców Gminy Zambrów (lata 2022-2024)

Wyszczególnienie		Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024	
		O*	K*	O*	K*	O*	K*
Bezrobotni zarejestrowani:		186	102	161	93	153	71
w tym	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	17	10	9	5	9	6
	z prawem do zasiłku	24	11	21	13	22	12
	niepełnosprawni	9	3	9	3	3	0
Długotrwale bezrobotni		88	63	80	47	61	40
Bezrobotni w wieku do 25 lat		36	22	29	17	29	7
Bezrobotni powyżej 50 roku życia		35	12	36	13	34	13
Bezrobotni nowo zarejestrowani:		26	9	32	13	23	14
w tym	bezrobotni zarejestrowani 1 raz	5	1	4	2	4	2
Bezrobotni, którzy podjęli pracę (w ciągu miesiąca)		14	7	19	3	23	17

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Zambrowie gdzie: O* – ogółem, K* - kobiety

1.1. Rynek napojów alkoholowych na terenie Gminy Zambrów

Na terenie Gminy Zambrów funkcjonowało na dzień 31.12.2024 r. 10 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Limit punktów na sprzedaż napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Gminy Zambrów został niewykorzystany. Podział limitowanych punktów sprzedaży przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Rynek napojów alkoholowych (lata 2022-2024)

Wyszczególnienie		Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu uchwalony przez Radę Gminy Zambrów		16	16	10
w tym	sklepy	7	7	7
	punkty gastronomiczne	3	2	3
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) i powyżej 18% alkoholu		16	16	10
w tym	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	7	7	7
	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	6	2

Źródło danych: Urząd Gminy Zambrów

1.2. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie (GKRPA) zajmuje się w szczególności: inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, integracją społeczną osób uzależnionych, podejmowaniem czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Dane szczegółowe na temat jej działalności na przestrzeni lat 2022 – 2024 zawiera tabela nr 3.

Tabela nr 3. Działalność GKRPA w Zambrowie (lata 2022-2024)

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
liczba otrzymanych przez GKRPA wniosków w sprawie objęcia osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym (liczba kobiet i mężczyzn)	32	20	30
liczba spraw rozpatrzonych przez GKRPA	26	20	30
liczba spraw zakończonych podjęciem przez osobę decyzji o dobrowolnym poddaniu się leczeniu odwykowemu (po przeprowadzonych rozmowach motywujących)	7	5	5
liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie przez biegłych sądowych w celu wydania opinii	8	7	11

liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	8	1	2
---	---	---	---

Źródło danych: GKRPA w Zambrowie

1.3. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zambrowie

Rodziny objęte pomocą społeczną zmagają się z różnymi trudnymi zjawiskami, jak m.in.: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenie gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych). Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie wymienionych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stara się wspierać rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Tabela nr 4. Rzeczywista liczba osób objętych pomocą społeczną (lata 2022 - 2024)

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
liczba mieszkańców Gminy	8 688	8 686	8 678
liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	100	98	86
liczba osób w rodzinach	186	178	162
% mieszkańców Gminy objętych pomocą	2,14	2,05	1,87

Źródło danych: GOPS w Zambrowie

1.4. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Zambrów

Udzielenie specjalistycznej pomocy osobom, całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy jest możliwe dzięki grupie współpracujących ze sobą specjalistów – Zespołowi Interdyscyplinarnemu (ZI) ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (funkcjonuje od 2010 r.). Celem głównym ZI jest ukierunkowanie podejmowanych działań na rozwiązanie konkretnego problemu, do czego niezbędna jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zambrów na lata 2022-2026.

Zarządzeniem Wójta Gminy Zambrów Nr 31/VIII/2023 z dnia 29 sierpnia 2023 r. został powołany nowy Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zambrów, w skład którego wchodzi 7 osób reprezentujących podmioty zajmujące się w ramach swoich zadań przeciwdziałaniem przemocy domowej, m.in.: GOPS, GKRPA, Policja, Sąd Rejonowy w Zambrowie, gminne szkoły podstawowe, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Zambrowie, organizacje pozarządowe np. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie. W 2024 r. ZI systematycznie współpracował z następującymi podmiotami:

- Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Zambrowie,
- Komendą Powiatową Policji w Zambrowie – Wydziałem Kryminalnym,
- Przychodnią Lekarską Jan drozd w Przeździecko-Mroczkach,
- GOPS w Zambrowie.

Dodatkowo, nawiązano współpracę z Sądem Rejonowym w Zambrowie, co zaowocowało powołaniem do ZI kuratora zawodowego.

Zgodnie z art. 9d. ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia zjawiska przemocy domowej. W poniższej tabeli zawarto informacje na temat działalności ZI w latach 2022-2024.

Tabela nr 5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego (lata 2022 - 2024)

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	6	40
liczba otrzymanych formularzy Niebieska Karta-A	41	41	36
liczba prowadzonych procedur w danym roku (bez względu na rok wszczęcia)	20	19	23
liczba wniosków skierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny do GKRPA w/s. leczenia odwykowego sprawcy przemocy domowej	8	13	12

Źródło danych: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zambrów

1.5. Działania podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w Zambrowie

W ramach zawartych porozumień z Gminą Zambrów Komenda Powiatowa Policji w Zambrowie ma za zadanie w szczególności chronić bezpieczeństwo i porządku publicznego mieszkańców Gminy Zambrów, jak również zapewnić spokój w miejscach publicznych, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, przeciwdziałać przestępczości, a także inicjować działania zapobiegające popełnianiu przestępstw i wykroczeń.

Policjanci z KPP Zambrów włączają się czynnie w podejmowane przez GKRPA działania profilaktyczno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży szkolnej uczącej się na terenie Gminy Zambrów. Dzielnicowi aktywnie angażują się w prace Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Zambrów poprzez systematyczne uczestnictwo w posiedzeniach ZI i monitorowanie sytuacji rodzinnych w terenie. Zebrane dane pokazują, że z roku na rok jest coraz więcej interwencji domowych, na które jest wzywana policja.

We współpracy z pracownikami socjalnymi GOPS w Zambrowie policja ma pierwszy kontakt ze środowiskami zagrożonymi uzależnieniami, stąd wnioski o podjęcie stosownych działań wobec osób nadużywających alkoholu wysyłane są głównie przez KPP Zambrów do GKRPA. Z informacji uzyskanych z KPP w Zambrowie wynika, że na terenie Gminy Zambrów dochodziło w latach 2022 – 2024 do następujących zdarzeń wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu.

Tabela nr 6. Dane KPP Zambrów dotyczące zdarzeń z terenu Gminy Zambrów (lata 2022 - 2024)

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu, w tym naruszeń prawa i porządku publicznego	40	6	14
liczba interwencji domowych na terenie Gminy Zambrów	68	63	26
liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	13	12	9
liczba zdarzeń powstałych w wyniku spożycia środków narkotycznych	0	0	0

Źródło danych: KPP Zambrów

2. Diagnoza

2.1. Problem alkoholowy i narkotykowy wśród dzieci i młodzieży

„Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Zambrów” opracowana w 2022 r. przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych, posłużyła w planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkotykowych, rozpoznaniu skali problemu, struktury spożycia napojów alkoholowych, substancji psychoaktywnych oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych. Raport ten łączył ze sobą dane statystyczne zgromadzone od wielu instytucji w zakresie uzależnienia z danymi subiektywnymi, tj. opiniami ankietowanych dzieci i młodzieży zamieszkałych na terenie Gminy Zambrów, opiniami losowo wybranych mieszkańców Gminy Zambrów oraz sprzedawców napojów alkoholowych, którzy prowadzą działalność gospodarczą na terenie Gminy Zambrów.

Raport miał na celu przedstawienie wyników badań diagnostycznych, obejmujących podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w środowisku osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży w gminie, jak również zarysowanie skali zjawiska przemocy w środowisku lokalnym, domowym i szkolnym. Wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy przedstawiają się następująco.

Według opinii mieszkańców Gminy Zambrów na temat spożywania alkoholu odzwierciedlają oni postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Co piąty respondent deklaruował picie sporych ilości alkoholu przy jednorazowym spożyciu. Spora część respondentów przejawiała niski poziom wiedzy dotyczący szkodliwości alkoholu. Duża część badanych deklaruowała, że ma w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające (tj. narkotyki, dopalacze). Większość z nas przejawia postawy wychowawcze charakterystyczne dla tradycyjnego modelu wychowania (tj. sztywna dyscyplina, stosowanie kar fizycznych wobec dzieci). Afirmowanie takiego modelu wychowania doprowadziło do stosowania przemocy domowej, co pokazały wyniki badań. Połowa ankietowanych mieszkańców przyznała, że mają w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej lub podejrzewa, że taka sytuacja ma miejsce. Tylko nieco ponad połowa respondentów wiedziała, do jakich instytucji może się zgłosić ofiara przemocy domowej.

Bardzo niepokoją wyniki dotyczące spożywania przez uczniów alkoholu oraz palenia przez nich papierosów. Spora część uczniów ma już za sobą inicjację alkoholową i nikotynową. Wymienione okoliczności spróbowania po raz pierwszy tych substancji to spotkania ze znajomymi i towarzystwo rodziny.

W zdecydowanej większości problem zażywania substancji psychoaktywnych (tj. narkotyków i dopalaczy) nie dotyczy uczniów szkół podstawowych w Gminie Zambrów.

Wyniki Raportu wskazują na potrzebę przeprowadzenia wśród uczniów programów profilaktycznych dotyczących przede wszystkim szkodliwości spożywania alkoholu. Ponadto, w programy należy włączyć rodziców i opiekunów dzieci oraz grono pedagogiczne, bo jest to warunek inicjowania zmian systemowych, pracy nad postawami i przekonaniami uczniów, ale także kształtowania głównych środowisk ich funkcjonowania, szkolnego i rodzinnego. Uczniowie muszą czerpać z nich pozytywne wzorce zapewniające im dobry start w dorosłe życie. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu – wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

Rozdział 3.

Zasoby lokalne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i rehabilitacyjnej

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie
2. Placówki oświatowe
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie
4. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zambrów
5. Powiatowa Komenda Policji w Zambrowie
6. Sąd Rejonowy w Zambrowie – Wydział III Rodzinny i Nieletnich
7. Poradnia Uzależnień w Zambrowie
8. Organizacje pozarządowe
9. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie
11. Ośrodek Edukacji Społecznej, Wspomagania Rozwoju i Profilaktyki w Zambrowie
12. Ośrodek Wsparcia Rodziny „Caritas” w Zambrowie

Rozdział 4.

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Cele główne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym behawioralnym.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów już istniejących.
3. Podwyższanie kompetencji i innych zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami zażywania środków uzależniających.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Kreowanie i propagowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia.
3. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, w oparciu o Narodowy Program Zdrowia.
4. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.
6. Zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów dzieci i młodzieży i wzmocnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.
7. Udzielanie pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
8. Redukcja szkód zdrowotnych i społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych – wykorzystanie założeń profilaktyki wskazującej.
9. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
10. Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia zjawiska przemocy domowej.
11. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Powyższe cele zostały opracowane w oparciu o dwa programy: KPPiRPA oraz KPPN zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Zambrów. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Istotnym partnerem w realizacji zadań Programu są organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Rozdział 5.

Sposób realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.

1. Prowadzenie przez członków GKRPA rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego oraz do zmiany szkodliwego wzoru picia, w szczególności przez osoby pijące ryzykownie.
2. Finansowanie kosztów sporządzania opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i narkotyków.
3. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego.
4. Finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach osób pracujących w obszarze pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz członków GKRPA.
5. Finansowanie lub współfinansowanie spójnych z założeniami NPZ zajęć w programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych.

6. Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, ze Szpitalem Powiatowym Spółka z o. o. w Zambrowie, ze Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie, Stowarzyszeniem „Szansa” w Zambrowie oraz z Poradnią Uzależnień w Zambrowie w zakresie realizowania pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, m.in. poprzez:

- wspieranie realizacji zadań w zakresie oferowanej pomocy i wsparcia szczególnie dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub/i członków ich rodzin,
- wyposażenie podmiotów w materiały edukacyjne i informacyjne z przeznaczeniem dla podopiecznych oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin.

7. Budowanie lokalnej koalicji osób, służb, instytucji w sprawie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej. Kontynuacja współpracy GKRPA z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zambrowie, gminnymi szkołami, Policją, Ośrodkiem Zdrowia.

8. Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych, profilaktycznych dla/wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników służby zdrowia, uczniów, rodziców, nauczycieli, itp., w ramach edukacji publicznej określonej w NPZ.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

1. Propagowanie korzystania z Punktu Porad Prawnych dla osób z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym.

2. Dofinansowanie lub finansowanie zajęć lub warsztatów prowadzonych w zakresie wzmocnienia funkcji wychowawczych rodziców dzieci wymagających wsparcia emocjonalnego poprzez konsultacje, wsparcie psychologiczne.

3. Umożliwienie ofiarom przemocy domowej korzystania ze specjalistycznej pomocy psychologa, prawnika, lekarza (w tym pomocy terapeutycznej), zapewnienie wsparcia.

4. Organizowanie obozów/ obozów terapeutycznych z programem profilaktycznym lub socjoterapeutycznym w szczególności dla dzieci ze środowisk zagrożonych problemem alkoholowym.

5. Finansowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka, zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Finansowanie zatrudnienia osoby prowadzącej w/w zajęcia oraz finansowanie materiałów dydaktycznych.

6. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych.

7. Organizowanie lokalnych narad, konferencji, spotkań, w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym i narkotykowym.

8. Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych poprzez organizowanie spotkań, konferencji na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu, radzenie sobie z emocjami, asertywności, zachowań ryzykownych itp.

9. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Zambrów.

10. Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych poprzez organizowanie spotkań, konferencji na temat zjawiska przemocy domowej, w tym przemocy wobec dzieci (definicje, mechanizmy, konsekwencje, rodzaje – zwłaszcza cyberprzemoc i przemoc rówieśnicza, rola rodzicielskiej uważności w ochronie dzieci przed zagrożeniami online itp.). Zakup materiałów, niezbędnych do wykorzystania podczas w/w spotkań.

11. Powadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na rzecz mieszkańców Gminy Zambrów poprzez przygotowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy domowej, materiałów informujących o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia rodzinie.

12. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy domowej, konsekwencji doznawania przemocy, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc,
- organizowanie i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymanie przemocy,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy domowej adresowanych do profesjonalistów.

13. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, poprzez wdrażanie i finansowanie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (jeśli osoby stosujące przemoc nie mają dostępu do tego rodzaju oddziaływań na terenie powiatu).

14. Prowadzenie (finansowanie lub współfinansowanie) rekomendowanych programów terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej.

15. Diagnozowanie, monitorowanie problemu alkoholowego i narkotykowego występującego w szkołach, jak też na terenie Gminy Zambrów.

16. W ramach edukacji publicznej zgodnej z NPZ – włączenie się w ogólnopolskie lub tworzenie lokalnych kampanii edukacyjno-informacyjnych uwzględniające problematykę uzależnień, zapobieganie agresji i przemocy domowej oraz promocję zdrowego stylu życia, życia bez przemocy (opracowanie, zakup, dystrybucja materiałów edukacyjnych tj. broszury, plakaty, gadżety itp.).

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Prowadzenie na terenie szkół profesjonalnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (rekomendowanych przez MEN, KCPU) oraz programów autorskich dotyczących profilaktyki uzależnień, w tym behawioralnych, profilaktyki problemowej w oparciu o założenia NPZ.

2. Prowadzenie (finansowanie lub współfinansowanie) działań edukacyjnych dla osób dorosłych, rodziców w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież zgodnie z założeniami NPZ.

3. Prowadzenie autorskich programów profilaktycznych uwzględniających standardy „dobrej profilaktyki” w obszarze przeciwdziałania przemocy, agresji.

4. Finansowanie lub współfinansowanie zajęć dla dzieci i młodzieży kształtujących ich umiejętności życiowych (np. radzenia sobie ze stresem, podejmowania decyzji).

5. Współorganizowanie oraz partycypacja w kampaniach informacyjno-edukacyjnych mających na celu organizowanie zjawiska nietrzeźwości na drogach. Współpraca z Policją w Zambrowie w ramach edukacji publicznej z wykorzystaniem filmów edukacyjnych dotyczących np. właściwych sposobów reagowanie w sytuacji zagrożenia spowodowanego przez osobę pijanego kierowcy itp. Wykorzystanie ogólnopolskich kampanii informacyjnych.

6. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

7. Organizowanie spotkań, narad roboczych sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.

8. W ramach profilaktyki uniwersalnej zgodnej z NPZ organizowanie lub wspieranie konkursów popularyzujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień (m.in. zakup nagród, materiałów, niezbędnego sprzętu, itp.).

9. Finansowanie lub dofinansowanie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w ramach objęcia ich działaniami z zakresu profilaktyki uniwersalnej lub profilaktyki selektywnej, m.in. poprzez stwarzanie dzieciom z rodzin zagrożonych możliwości uczestniczenia w zajęciach kulturowych, edukacyjnych, sportowych, w tym finansowanie korzystania z odpłatnych obiektów sportowych, finansowanie wynagrodzeń osób zatrudnionych do realizacji tych zajęć, a także finansowania udziału w przedsięwzięciach kulturalnych, edukacyjnych, sportowych i artystycznych np. wyjazd do kina, teatru, muzeum filharmonii itp.

10. Szkolenia nauczycieli, wychowawców, pedagogów w zakresie promowania zdrowego stylu życia oraz profilaktyki uzależnień. Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków psychoaktywnych, odurzających, środków zastępczych, i uzależnień behawioralnych oraz umiejętności podejmowania interwencji profilaktycznej

11. Promowanie wśród mieszkańców Gminy Zambrów (dzieci, młodzieży, dorosłych) zdrowego, bezpiecznego stylu życia oraz właściwych wzorców rodzinnych, patriotycznych i społecznych, poprzez organizowanie lub współorganizowanie imprez oraz wydarzeń społeczno-kulturalnych na terenie gminy, promocję alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego połączonego z edukacją w zakresie profilaktyki.

12. Edukacja lokalnych radnych w zakresie wagi i skali problematyki uzależnień poprzez zaproszenie ich do lokalnych debat, kampanii edukacyjnych, udziału w imprezach profilaktycznych, zapoznanie z lokalną diagnozą lokalnych zagrożeń społecznych: alkoholowych i narkotykowych, itp.

13. Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.

14. Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych.

1. Dofinansowywanie i wspieranie działalności instytucji rządowych i pozarządowych (tj. TPD w Łomży, SOSW w Długoborzu, WOPiT w Łomży, Caritas, OSP Gminy Zambrów, kościoły i związki wyznaniowe) oraz samorządowych (szkoły), sołectw i innych w zakresie prowadzonych przez nie działań na rzecz rodzin z problemem alkoholowym i innymi nałogami poprzez dofinansowanie do różnego rodzaju imprez, zakupu sprzętu.

2. Wspieranie ruchów samopomocowych – stowarzyszeń abstynenckich, tj. Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie, itp.

3. Dofinansowanie szkoleń z zakresu zwiększania kompetencji osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz przemocy domowej.

4. Współorganizowanie imprez integracyjno-kulturowych oraz rekreacyjno-sportowych, których celem jest propagowanie idei trzeźwości oraz zdrowego stylu życia.

5. Finansowanie specjalistycznych szkoleń dla realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Zadanie 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Zadbanie, by w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych były widoczne informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie podawania i sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

2. Wizytacje i kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zapisów zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Egzekwowanie uchybień na drodze sądowej.

4. Podejmowanie inicjatyw w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ (zasady reklamy i promocji napojów alkoholowych) i art. 15 (zakaz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, nieletnim lub na kredyt) ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 6. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnym.

1. Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień behawioralnych w środowisku lokalnym i szkolnym. Zakup i dystrybucja materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotki, plakaty, filmy), organizowanie wydarzeń (lokalne imprezy powiązane z przedmiotową tematyką, spotkania dla rodziców, warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej, pogadanki i otwarte spotkania ze specjalistami) i prowadzenie kampanii społecznych nt. uzależnień, szczególnie behawioralnych.

2. Edukowanie poprzez udział w szkoleniach dla nauczycieli i pedagogów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i służb pomocy społecznej, policji, lekarzy, właścicieli punktów sprzedaży alkoholu, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Pedagogizacja rodziców podczas spotkań ze specjalistami z zakresu uzależnień, w tym behawioralnych.

4. Współpraca między instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy celem możliwie szybkiego podjęcia działań profilaktycznych i interwencyjnych.

5. Finansowanie lub współfinansowanie zajęć dla dzieci i młodzieży kształtujących ich umiejętności życiowe (np. radzenia sobie ze stresem, podejmowania decyzji) i kształtujące pozytywne nawyki związane z wykorzystaniem czasu wolnego.

Rozdział 6.

Kontrola realizacji Programu

1. Ustalenie systemu kontroli sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz uchwał podjętych przez Radę Gminy.

2. Wójt Gminy Zambrów składa sprawozdanie z wykonania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Radzie Gminy Zambrów raz w roku, w sposób ustalony przez Radę.

3. Wójt Gminy informuje Pełnomocnika Wojewody do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii raz w roku.

Rozdział 7.

Postanowienia końcowe

1. Za ustalenie szczegółowego harmonogramu i terminów realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy.

2. Podmioty realizujące zadania programu:

- składają sprawozdanie z realizacji zadania,
- są zobowiązane do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.

3. Środki finansowe na realizację Programu zapewnione są w planach budżetowych gminy w ramach wpłat za wydawane zezwolenia. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala szczegółowy zakres działań wynikających z programu profilaktyki, wnosząc jednocześnie o przeznaczenie na ten cel stosownych środków w budżecie gminy. Po uchwaleniu budżetu Komisja koryguje plan działań wskazując sposób jego realizacji.

4. W ramach funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przewiduje się w planie wydatki na realizację Programu:

- opinie psychiatryczne i psychologiczne oraz koszty sądowe,
- wynagrodzenie członków Komisji,
- doskonalenie umiejętności członków Gminnej Komisji poprzez udział w szkoleniach i konferencjach,
- zwrot kosztów podróży członków Gminnej Komisji biorących udział w szkoleniach i konferencjach,
- zakup środków higienicznych, środków czystości, ochrony osobistej dla osób, które wykonują pracę w ramach Gminnej Komisji związaną z bezpośrednim kontaktem z osobami uzależnionymi, itd.,

- zakup materiałów biurowych i sprzętów niezbędnych dla funkcjonowania Komisji (w tym np.: laptop, drukarka, niszczarka, sprzęt i akcesoria komputerowe, itp.),
- zakup oprogramowania i pracy informatyka, w celu przygotowania stanowiska do pracy zdalnej,
- dofinansowanie imprez plenerowych, wycieczek szkolnych, obozów, kolonii dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Zambrów, których program zawiera elementy profilaktyki,
- dofinansowanie inicjatyw mieszkańców gminy uwzględniających działania profilaktyczne,
- dofinansowanie Świąta Rodziny z elementami profilaktyki alkoholowej.

5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok.

6. Za udział w posiedzeniach, czynnościach kontrolnych członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zryczałtowana miesięczna dieta w wysokości:

- a. 400,00 zł – członkowie Komisji,
- b. 500,00 zł – sekretarz Komisji,
- c. 600,00 zł – przewodniczący Komisji oraz zastępca przewodniczącego Komisji, w przypadku prowadzenia przez niego posiedzenia Komisji.

7. Za realizację zadań wynikających z niniejszego programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy Zambrów.